

Til bestyrelsen for Politiken-Fonden

30. august 2024
Sag X24-HK-47-UD
/EmiWor

Afgørelse om bestyrelsens behandling af vederlag til formanden i JP/Politikens Hus A/S, Politiken-Fonden, CVR-nr. 11 60 67 92

Erhvervsstyrelsen anmodede den 3. maj 2024 bestyrelsen for Politiken-Fonden om en redegørelse for fondens behandling af spørgsmålet om vederlag til den nyvalgte formand i JP/Politikens Hus A/S på baggrund af omtale af fondens forhold i dagspressen. Fondens indsendte redegørelsen den 24. maj 2024.

Styrelsen anmodede derudover om en uddybende redegørelse den 3. juni 2024 og en supplerende redegørelse den 25. juni 2024, som fonden indsendte henholdsvis den 18. juni 2024 og den 1. juli 2024.

Styrelsen kan på den baggrund træffe følgende afgørelse.

1. Hændelsesforløb

Efter det oplyste besluttede bestyrelsen i Politiken-Fonden den 12. april 2024, at Lars Munch som ny formand i JP/Politikens Hus A/S skulle modtage et væsentligt højere vederlag end den tidligere formand som følge af den særlige situation, som JP/Politikens Hus A/S befinder sig i, og som følge af den ekstraordinære arbejdsindsats, som varetagelsen af formandshvervet efter det oplyste ville indebære i en periode.

Beslutningen skete på baggrund af et af Lars Munch fremsendt indstillingsnotat, der er dateret 1. april 2024, hvor følgende citater blandt andet fremgår:

”Jørgen Ejbøl har spurgt, om jeg i en periode vil overtage formandsposten i JP/Politikens Hus for at citat ”rydde” op. Jeg har nævnt dette for Finn Junge-Jensen, som tilsluttede sig tanken.

Hvis vi bliver enige om opgaven, jævnfør nedenfor, forudsætter jeg, at den vil tage tre år. Jeg vil være formand i to år og i tredje år have ansvar for, at den til den tid nye formand holder kursen. Der vil således være tale om en treårig kontrakt.”

...

ERHVERVSSTYRELSEN

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

”Konkret ønsker jeg, at Jørgen Ejbøl giver tilsagn om at fortsætte som fondsformand i de to år, og at Finn Junge-Jensen giver tilsagn om at overtage formandsposten i Politiken-Fonden to år. Jeg selv ønsker at træde ned i Politiken-Fonden som næstformand i perioden, for at genindtage formandsposten, når de to år er gået.”

...

”AFTALE

Mit honorar som formand for JP/Politikens Hus vil være 2,5 mio. om året i alle tre år (samme niveau, som da jeg blev bedt om at forlade posten). Aftalen er uopsigelig for begge parter.”

Det følger således af indstillingen, at mens Peter Bartram fik 950 t.kr. om året, skulle Lars Munchs årlige honorar i en 3-årig periode være 2,5 mio. kr., hvor Lars Munch skulle være formand i to år og i tredje år have ansvar for, at den til den tid nye formand holder kursen.

Det fremgår af den indsendte redegørelse, at den store difference i vederlaget blandt andet er baseret på Lars Munchs medieerfaring. Peter Bartrams honorar blev fastsat "til et lavere niveau end tidligere", da han ikke havde "forudgående driftserfaring fra mediebranchen".

Erhvervsstyrelsen kan ved gennemgang af årsrapporterne for JP/Politikens Hus A/S konstatere, at det er korrekt, at Lars Munch ved sin fratrædelse som formand i JP/Politikens Hus A/S i 2022 modtog et årligt bestyrelseshonorar på nogenlunde samme størrelse.

Lars Munch anmodede i begyndelsen af maj om at få sit honorar nedsat til 950 t.kr. om året, så det svarede til forgængerens. Lars Munch valgte efterfølgende at trække sig fra posten med følgende begrundelse, som JP/Politikens Hus A/S udsendte i en pressemeddelelse den 24. maj 2024:

”På baggrund af den seneste tids kritiske omtale kan jeg se, at jeg ikke har den nødvendige opbakning, der skal til for at bringe huset igennem de forandringer, jeg mener, er afgørende de kommende år.”

2. Afgørelse

Bestyrelsens tilslutning til indstillingen fra Lars Munch på bestyrelsesmødet den 12. april 2024 må forstås således, at bestyrelsen traf beslutning om indstillingen i sin helhed og samtidig anså beslutningen for at være bindende for fonden.

Erhvervsstyrelsen skal som fondsmyndighed for Politiken-Fonden, jf. erhvervsfondslovens § 24, stk. 1, udtale kritik af, at størrelsen på formandsvederlaget ikke blev drøftet mere indgående i bestyrelsen.

Styrelsen skal derudover udtale kritik af, at bestyrelsen ved behandlingen af indstillingen ikke udtrykkeligt afviste de dele af indstillingen, som fastsatte

- hvor lang tid Lars Munch skulle varetage hvervet som formand,
- hvad størrelsen på vederlaget skulle være i hele den pågældende periode,
- at størrelsen på vederlaget skulle forblive det samme i det tredje år, selvom Lars Munch kun skulle varetage formandshvervet i to år,
- at Lars Munch skulle genvælges som formand i Politiken-Fonden efter to år, og
- at der var tale om en uopsigelig aftale.

Efter Erhvervsstyrelsens opfattelse kan indstillingen i sin helhed ikke anses for at være i fondens interesse. Bestyrelsen skulle således grundlæggende have forholdt sig mere kritisk til indstillingen – ikke mindst fordi indstillingen var udarbejdet af den samme person, som den vedrørte.

3. Begrundelse

Vederlag

Hvad angår størrelsen på vederlaget, så kan Erhvervsstyrelsen konstatere, at bestyrelsen ifølge fondens redegørelse af 24. maj 2024 har forholdt sig til, hvad Lars Munch som ny bestyrelsesformand i JP/Politikens Hus A/S skulle vederlægges med. Styrelsen kan dog samtidig konstatere, at bestyrelsesprotokollen ikke indeholder nærmere konkrete drøftelser om vederlagets størrelse.

Fondens bestyrelse skriver i sin redegørelse af 18. juni 2024, at den er enig i, at ”man med fordel mere detaljeret kunne have drøftet og protokolleret” vederlagets størrelse.

Det er derfor Erhvervsstyrelsens vurdering, at bestyrelsens drøftelser om, hvordan den nye formand i JP/Politikens Hus A/S skulle vederlægges, kun er blevet behandlet meget overfladisk ved godkendelsen af indstillingen.

En så væsentlig forøgelse af vederlagets størrelse skulle have været drøftet mere indgående i bestyrelsen som led i varetagelsen af fondens interesser, jf. erhvervsfondslovens § 38, stk. 1, og bestyrelsen skulle som ansvarlig medejer af JP/Politikens Hus A/S i højere grad have forholdt sig til, hvorledes størrelsen på vederlaget blev anset for at være i overensstemmelse med selskabslovens § 138, stk. 1.

Samtidig burde bestyrelsens drøftelser om vederlagets størrelse selvsagt have fremgået af bestyrelsesprotokollen, hvis de faktisk havde fundet sted, jf. erhvervsfondslovens § 53, stk. 4, 1. pkt.

Styrelsen bemærker, at den i redegørelsen af 24. maj 2024 anførte begrundelse for, at der var en så væsentlig difference mellem Peter Bartrams

formandsvederlag på 950.000 kr. og Lars Munchs formandsvederlag på 2,5 mio. kr. i JP/Politikens Hus A/S, var, at Lars Munch modsat Peter Bartram havde mangeårig medieerfaring. Peter Bartrams honorar blev ifølge redegørelsen således fastsat "til et lavere niveau end tidligere", da han ikke havde "forudgående driftserfaring fra mediebranchen".

Til den begrundelse bemærker styrelsen, at Raoul Grünthal, der efterfølgende blev valgt som formand i JP/Politikens Hus A/S den 10. juni 2024, forventelig vil modtage i omegnen af 1 mio. kr. i formandsvederlag, og at han forinden udnævnelsen i 15 år har været en del af toppen i mediekoncernen Schibsted, hvilket efter styrelsens vurdering må siges at være relevant forudgående driftserfaring fra mediebranchen.

I redegørelsen af 18. juni 2024 har fondens bestyrelse oplyst, at der ved tiltrædelsen af indstillingsnotatet på bestyrelsesmødet den 12. april 2024 og dermed beslutningen om at vælge Lars Munch som ny formand i JP/Politikens Hus A/S ikke blev truffet nogen bindende beslutning om, hvad det årlige vederlag til formanden skulle udgøre, da formandens vederlag først skulle godkendes i forbindelse med godkendelsen af årsrapporten på den ordinære generalforsamling i det efterfølgende regnskabsår.

Ovenstående giver styrelsen anledning til at præcisere overfor bestyrelsen, at vederlaget til bestyrelsesmedlemmer i et aktieselskab fastsættes for et år ad gangen, når årsrapporten for det pågældende regnskabsår godkendes på generalforsamlingen, jf. lovbemærkningerne til selskabslovens § 138, stk. 1.

Bestyrelsen skulle ved behandlingen af indstillingen alene have forholdt sig til, hvilket vederlagsniveau for 2024, som bestyrelsen *forventede* at godkende på generalforsamlingen i 2025 vedrørende bestyrelsesformanden i JP/Politikens Hus A/S, og derfor have afvist at forholde sig til vederlagets størrelse i de efterfølgende år.

Vederlaget i det tredje år

Vederlaget til ledelsen i et kapitalselskab må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, jf. selskabslovens § 138, stk. 1. Efter lovbemærkningerne kan der ved vurderingen af, om et vederlag kan anses som sædvanligt efter hvervets art og omfang, tages udgangspunkt i, hvad der udbetales for tilsvarende arbejdsopgaver i sammenlignelige virksomheder. Det er afgørende, at honoraret er rimeligt i forhold til karakteren og omfanget af ledelsesopgaverne, de pågældende ledelsesmedlemmer udfører. Selskabslovens § 138, stk. 1, er ikke til hinder for, at ledelsesmedlemmer (herunder især direktionen) modtager et vederlag – ud over deres normale ledelsesvederlag – hvis de har ydet en ekstraordinær arbejdsindsats ud fra almindelige forretningsmæssige overvejelser. Det afgørende er under alle omstændigheder, at der er sammenhæng mellem den funktion, de arbejdsopgaver og den arbejdsindsats, som et ledelsesmedlem varetager, og størrelsen på det samlede vederlag.

I relation til beslutningen om vederlagets størrelse står det øverste ledelsesorgan til ansvar i forhold til generalforsamlingen, som godkender vederlaget i forbindelse med godkendelse af årsrapporten. Fonden – og dermed fondens bestyrelse – er derfor som ultimativ aktionær ansvarlig for, at vederlaget til datterselskabets bestyrelse fastsættes i overensstemmelse med selskabslovens § 138, stk. 1.

Bestyrelsesprotokollen for bestyrelsesmødet af 12. april 2024 viser, at bestyrelsen drøftede og for flere bestyrelsesmedlemmers vedkommende var kritiske overfor indstillingen om, at Lars Munch ikke længere skulle være formand i JP/Politikens Hus A/S i det tredje år, men stadigvæk modtage et bestyrelsesvederlag på 2,5 mio. kr. som de to foregående år. På trods af dette valgte en enig bestyrelse alligevel at tilslutte sig indstillingen, hvilket styrelsen er uforstående over for, da der på dette tidspunkt ikke ses at være påvist den fornødne sammenhæng mellem den funktion, som Lars Munch skulle varetage i det tredje år, og de arbejdsopgaver og den arbejdsindsats, som Lars Munch skulle varetage.

Den korrekte konklusion på bestyrelsens drøftelser skulle derimod have været en afvisning af indstillingen om, at Lars Munch skulle modtage et formandsvederlag uden at være formand, da det ikke var i fondens interesse, og da spørgsmålet om vederlagets størrelse i regnskabsåret 2026 netop først ville blive godkendt i 2027, når årsrapporten for 2026 skulle godkendes.

Genindtræde som formand

Styrelsen finder i relation til indstillingen fra Lars Munch om, at han skulle genindtræde som formand i Politiken-Fonden efter to år, anledning til at præcisere overfor bestyrelsen, at valg af formand for bestyrelsen i fonden besluttet kollektivt af den siddende bestyrelse i henhold til erhvervsfundsloven 52, stk. 1, 1. pkt., når dette er aktuelt. Det er ikke en beslutning, som fondens formand kan diktere, eller en beslutning, som en bestyrelse kan træffe to år inden, at det er aktuelt. Det er med andre ord den til den tid siddende bestyrelse, der kollektivt skal træffe den beslutning.

Uopsigelig aftale

For så vidt angår angivelsen af, at indstillingen var udtryk for en aftale, som var uopsigelig for både bestyrelsen og Lars Munch, skal Erhvervsstyrelsen understrege, at beslutningen om at vælge ny en formand i JP/Politikens Hus A/S eller fastsættelsen af størrelsen på formandens vederlag ikke udgør en aftale, som der kunne støttes ret på, eller som var bindende for fondsbestyrelsen som ultimativ aktionær i JP/Politikens Hus A/S, idet et bestyrelseshverv i et aktieselskab ikke er et ansættelsesforhold men et tillidshverv, som man vælges til på generalforsamlingen, og som man kan afsættes af igen på generalforsamlingen. Fondens bestyrelse skulle derfor udtrykkeligt have afvist denne del af indstillingen, da man i sagens natur ikke kan indgå uopsigelige aftaler, og da indstillingen i sin helhed ikke kan anses for at være i fondens interesse.

Som følge af den efterfølgende beslutning om, at der alligevel ikke vil ske en væsentlig forøgelse af vederlaget til formanden i JP/Politikens Hus A/S, og det forhold, at Lars Munch ikke længere er formand i JP/Politikens Hus A/S, finder Erhvervsstyrelsen ikke grundlag for at foretage sig yderligere for så vidt angår fondsbestyrelsens beslutning på bestyrelsesmødet den 12. april 2024. Erhvervsstyrelsen anser herefter sagen for afsluttet.

4. Klagevejledning

Denne afgørelse kan indbringes for Erhvervsankenævnet pr. e-mail til adressen ean@naevneneshus.dk eller pr. post til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, senest fire uger efter, at afgørelsen er meddelt fonden, jf. erhvervsfondsloven § 130, stk. 1, og årsregnskabslovens § 163, stk. 1.

Styrelsen skal til orientering oplyse, at Erhvervsankenævnet i forbindelse med en eventuel klage opkræver et gebyr, der helt eller delvist kan tilbagebetales, såfremt der gives medhold i klagen.

5. Lovgrundlag

Bestyrelsens opgaver

Bestyrelsen skal i henhold til erhvervsfondslovens § 38, stk. 1, 1. pkt., alene varetage fondens formål og interesser.

Varetagelse af fondens interesser indebærer en pligt for bestyrelsen til at sikre, dels at aktivitets- og uddelingsformål fremmes bedst muligt, dels at de øvrige ansatte også i den daglige drift alene varetager fondens interesser. Bestyrelsen skal også varetage fondens interesser ved at udøve aktivt ejerskab af de eventuelle underliggende virksomheder i koncernen.

Fastsættelse af vederlag til bestyrelsesmedlemmer i kapitalselskaber

Følgende fremgår af selskabslovens § 138, stk. 1:

”Medlemmer af et kapitalselskabs ledelse kan lønnes med fast eller variabelt vederlag. Vederlaget må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til kapitalselskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.”

I lovbemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a. følgende:

”I relation til, om et vederlag kan anses som sædvanligt efter hvervets art og omfang kan der tages udgangspunkt i, hvad der udbetales for tilsvarende arbejdsopgaver i sammenlignelige virksomheder. I relation til beslutningen om vederlagets størrelse står det øverste ledelsesorgan til

ansvar i forhold til generalforsamlingen, som godkender vederlaget i forbindelse med godkendelse af årsrapporten.”

Bestyrelsesprotokoller

I erhvervsfondslovens § 53, stk. 4, fremgår følgende:

”Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres en protokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer af bestyrelsen. Et tilstedeværende ledelsesmedlem, der ikke er enig i en beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.”

I henhold til lovbemærkningerne til bestemmelsen skal protokollen være en forhandlingsprotokol og ikke kun en beslutningsprotokol. Dette skyldes dels hensynet til en senere mulighed for dokumentation og eventuelt placering af ansvar for bestyrelsens beslutninger, og dels at det skal være muligt at genfinde forudsætningerne for de drøftelser, der har fundet sted i bestyrelsen.

Det fremgår også af lovbemærkningerne, at Erhvervsstyrelsen som fondsmyndighed vil kunne anmode om at få tilsendt en kopi af forhandlingsprotokollen. Styrelsens adgang til fyldestgørende forhandlingsprotokoller er et vigtigt redskab i det fondsretlige tilsyn, styrelsen fører med de erhvervsdrivende fonde.

Valg af formand

I erhvervsfondslovens § 52, stk. 1, fremgår følgende:

”Bestyrelsen vælger selv sin formand. Ved stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning.”

I lovbemærkningerne til bestemmelsen fremgår følgende:

”Det foreslås i stk. 1, at det kodificeres i loven, at bestyrelsen selv vælger sin formand. Forslaget har ikke været drøftet i Erhvervsfondsudvalget, men svarer til selskabslovens § 122, 1. pkt., 1. led, samt 2. pkt.

I selskabsloven § 122, 1. pkt., 2. led, er det fastsat, at vedtægten kan bestemme en anden valg måde for formanden, herunder at eksterne kan have ret til at udpege denne. Denne mulighed er ikke foreslået i lovforslaget, da det anses for vigtigt i erhvervsdrivende fonde, at der ikke ved ret til udpegning af formanden kan tilkomme eksterne en uforholdsmæssig stor indflydelse på bestyrelsessammensætningen og bestyrelsens autonomi. Vedtægten kan derfor heller ikke fastsætte, at en bestemt organisation eller andet organ har retten til at udpege formand.”

Erhvervsstyrelsens kompetence som fondsmyndighed

Det fremgår af erhvervsfondslovens § 24, at Erhvervsstyrelsen er fondsmyndighed for de erhvervsdrivende fonde, og at styrelsen i denne egenskab kan give påbud om overholdelsen af erhvervsfondslovgivningen og de erhvervsdrivende fondes vedtægter, ligesom styrelsen kan forlange de oplysninger, der er nødvendige til varetagelsen af dens opgaver.

Ifølge lovbemærkningerne skal styrelsen som fondsmyndighed føre et fondsretligt tilsyn med, at fonden ledes forsvarligt i overensstemmelse med lovgivningen og fondsvedtægten. Der er tale om et legalitetstilsyn, og fondsmyndigheden skal således ikke vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner. I lovbemærkninger fremgår der også følgende:

”Baggrunden for fondsmyndighedstilsynet er, at fonde adskiller sig fra øvrige virksomhedsformer ved, at der ikke er en ejerkreds og typisk heller ikke nogen anden kreds af påtaleberettigede. Det forhold, at fonde ikke har en ejerkreds, betyder, at der ikke er nogen ejere, der - som generalforsamlingen i f.eks. et aktie- eller anpartselskab - kan påvirke fondsbestyrelsens dispositioner eller kan påse, at bestyrelsen administrerer fonden forsvarligt og i overensstemmelse med loven og fondens vedtægt.”

I de almindelige bemærkninger til erhvervsfondsloven fremgår desuden følgende om baggrunden for tilsynet med erhvervsdrivende fonde og styrelsens opgaver som fondsmyndighed:

”Bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan i modsætning til kapitalsekskaber, hvor generalforsamlingen skal kontrollere, afsætte og vælge nye medlemmer til bestyrelsen. Denne manglende ejerindflydelse nødvendiggør, at der for fonde i stedet stilles krav om en fondsmyndighed, som i flere henseender kan sidestilles med en generalforsamling.

Fondsmyndigheden har kontrolopgaver overfor bestyrelsen, men er samtidig også i vidt omfang vejledende for bestyrelsen i forhold til fortolkning af lovens og vedtægtens rammer.

Der er intet overordnet organ i fonden til at udpege, kontrollere eller afsætte bestyrelsen. Fondsmyndighedens kontrol med overholdelse af disse opgaver er derfor særlig vigtig, da der ikke i fonden er andre til at kontrollere og eventuelt kritisere bestyrelsen i varetagelsen af disse opgaver.”

Hvis I har spørgsmål eller bemærkninger, skal I være velkomne til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, reading "E Worsøe". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

Emil Bach Worsøe
Chefkonsulent
Tlf. direkte 35 29 14 12
E-post EmiWor@erst.dk